

Seminar Bukavu 22. - 23.febr 2016

Tema: Relasjoner

Bakgrunn og valg av tema:

Ideen om et to dagers seminar for lærere og skoleledere i Bukavu med tema **relasjoner** oppsto da «skolekomiteen» bestående av to rektorer og en skolesjef fra Bukavu besøkte vennskapsskoler i Bergen våren 2014. Kvaliteten på relasjonen lærer – elev og elev-elev var noe av det som gjorde størst inntrykk på gjestene fra Kongo. «Skolekomiteen» utfordret derfor Urafiki Bergen til å gjennomføre et to dagers seminar for lærere og rektorer med tema relasjoner neste gang representanter for Urafiki Bergen skulle besøke Bukavu, dvs våren 2016.

Utfordringen ved å holde seminar i Kongo:

Likeverd, gjensidighet og vennskap står sentralt i Urafikis grunnverdier. Disse verdiene skal gjenspeiles i alt praktisk arbeid. Partene i Bergen og Bukavu har derfor et tett samarbeid og utvikler prosjektet sammen. Våre kongolesiske partnere setter ord på at relasjonen mellom vestlige og afrikanske partnere ofte(st) er asymmetrisk. Vi var derfor svært opptatt av at Urafikis grunnverdier skulle gjennomsyre seminaret. Vårt uttalte utgangspunkt ble derfor at vi ikke kan fortelle hvordan man bør drive skole og undervise i Kongo, men at vi kan fortelle om våre utfordringer og hvordan vi forsøker å arbeide for å utvikle gode relasjoner.

En annen utfordring var at vår kunnskapsbase utelukkende er basert på vestlig forskning. Vi valgte likevel å presentere noen sentrale forskningsresultater, men stilte samtidig spørsmål ved gyldigheten av disse resultatene i en kongolesisk kontekst.

En tredje vesentlig utfordring er de enorme forskjellene i rammevilkår i norsk og kongolesisk skole. Alle eksempeloppgavene i seminaret er derfor oppgaver som kan gjennomføres med svært lite materiell, - gjerne naturmateriell.

Deltakere:

Planen var et seminar for lærere og ledere ved de 8 samarbeidsskolene våre i Bukavu, men dette ble endret kort tid før gjennomføring. I stedet deltok 24 skoler med minst rektor og en lærer hver, til sammen rundt 55 deltakere. Vi måtte derfor regne med større spredning i førforståelse enn opprinnelig forventet.

Prinsipper og grunnlagstenkning:

- Vi kan ikke fortelle hva som er god undervisning i Kongo, men vi kan formidle hvordan vi tenker og hvilke utfordringer vi ser innenfor dette feltet og vi kan forhåpentlig gi noen ideer som kan inspirere. Dette må sies eksplisitt samtidig som det gjennomsyrer hele seminaret.
- Vi ønsket et felles teoretisk utgangspunkt, både som forberedelse og som etterarbeid. Urafiki er svært takknemlig for at James Nottingham har oversatt sin bok Challenging Learning til fransk for oss – vederlagsfritt. De 8 Urafiki-skolene har også fått et eks av boken på engelsk, og James stiller også nettressursene vederlagsfritt til disposisjon for Urafiki.
- Vi ønsker stor grad av dialog både i plenum og gruppevis
- Pga språkutfordringer (alt må oversettes til fransk) må seminaret være mest mulig praktisk.
- Vi vil presentere en rekke ulike arbeidsmåter som vi mener kan overføres til en kongolesisk kontekst relativt enkelt.
- Ettersom dette er det første seminaret vi har sammen, tenker vi bredde i stedet for dybde

Motto for seminaret : If I can see through your eyes, and you through my eyes, we will both see something we can't see on our own. (Peter Senge)

Hvilke erfaringer gjorde vi?

- Deltakerne var som forventet relativt avventende i starten. Noen følte seg litt ukomfortable da vi omorganiserte rommet og tok i bruk elevaktive arbeidsmåter, men dette endret seg ganske raskt. Vi opplevde stort engasjement, aktiv deltakelse og mye direkte respons både på innhold og opplegg.
Endringen var ennå tydeligere under stasjonsaktivitetene hvor deltakerne fikk prøve ut lekpregete læringsaktiviteter. Mye humor og latter. Endringen var ikke minst synlig da seminaret gikk mot slutten og vi igjen skulle vandre rundt og snakke med flest mulig andre, denne gangen med utgangspunkt i et selvvalgt bilde.
- Det var stort engasjement i plenumsdiskusjoner, mange deltok med poengterte innlegg, og dialogen var mye åpnere og ærligere enn forventet, også om egne svakheter og utfordringer.
- De kvinnelige lærerne var i mindretall, men de hevdet seg godt i plenumsammenheng.
- Deltakerne hadde lite fokus på begrensningene som følger av ressursknapphet
- I den grad utfordringer ble nevnt, merket vi oss at norske og kongolesiske lærere peker på de samme tingene: antall elever i klassen, liten tid til forberedelse og manglende materiell.
- Innholdet i seminaret berørte tydeligvis sentrale utfordringer i kongolesisk skole.
Et spørsmål som opptok deltakerne var om økt relasjonelt samspill kan gå ut over lærers autoritet. De var også opptatt av hvordan man håndterer elever som bryter regler og av hvordan lærer responderer når elever svarer feil.
- To av rektorene ga uoppfordret tilbakemelding om at de ønsker gjøre noen endringer på egen skole.
- Lærere ga uttrykk for at de hadde fått mange tanker og ideer som de ville prøve ut i egen undervisning. Da vi besøkte skolene i dagene etter seminaret, ble vi bl.a. møtt med elever som sang sangen vi hadde lært og sunget sammen på seminaret
- Mange ga uttrykk for at de ønsket å prøve ut i egen undervisning, Vi ble som forventet klar over at vår kjennskap til kongolesisk skolehverdag er ganske begrenset. Vi kunne f.eks. ikke gå inn i diskusjon om hvordan timeplanen setter begrensninger fordi man skulle kunne evaluere resultatet etter 30 min. Det var nok også en del andre problemstillinger som gjerne skulle vært belyst gjennom seminaret som vi ikke kunne gå inn i enten pga vår manglende kunnskap og forståelse eller pga knapphet på tid.
- Vi skulle gjerne hatt mer kjennskap til eventuell afrikansk skoleforskning.
- Det var en utrolig spennende opplevelse som absolutt ga mersmak!